

ภาคผนวก

ส่วนหนึ่งของคำตัดสินของ
ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
มีมติไม่รับอุทธรณ์คดีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ตัดสินจำคุก นายวัฒนา อัสวเหม อธิบดีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
ในคดีทุจริตที่ดินคลองด่าน¹⁹⁷
ตามคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
วันที่ 9 เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช 2551
คดีหมายเลขดำที่ อม. 2/2550 คดีหมายเลขแดงที่ อม. 2/2551

ระหว่าง	อัยการสูงสุด	โจทก์
	นายวัฒนา อัสวเหม	จำเลย

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 148 ให้ลงโทษจำคุกจำเลย 10 ปี ริบพระเครื่องฝังสุพรรณเลี่ยมทองคำจำนวน 1 องค์ ของกลาง ส่วนที่โจทก์ขอให้นับโทษจำเลยในคดีนี้ต่อกับโทษของจำเลยที่ 11 ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.4502/2549 ของศาลอาญานั้น เนื่องจากยังไม่ปรากฏว่า ศาลได้มีคำพิพากษาคัดค้านกล่าว คำขอส่วนนี้จึงให้ยกเสีย

คดีสืบเนื่องมาจากโจทก์ฟ้องกล่าวหาว่า จำเลยใช้อำนาจในตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีโดยมิชอบ ข่มขืนใจ หรือจูงใจ เพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่น ด้วยการบังคับซื้อที่ดินในท้องที่ตำบลบางเหี้ย (คลองด่าน) อำเภอบางเหี้ย (บางบ่อ) จังหวัดสมุทรปราการ จากราษฎรหลายรายกับข่มขืนใจหรือจูงใจและเป็นผู้ใช้ด้วยการบังคับ ขู่เข็ญ จ้าง วานหรือยุยงส่งเสริมหรือกระทำโดยวิธีการอื่นใด ให้ผู้มีชื่อซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดกรมที่ดินและกรมการปกครอง ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริต ในการออกโฉนดที่ดินสำหรับที่ดินดังกล่าวรวม 5 แปลงโดยมิชอบด้วยระเบียบและกฎหมาย และจำเลยมอบพระเครื่องฝังสุพรรณเลี่ยมทองคำแก่ข้าราชการผู้มีชื่อ เพื่อตอบแทนในการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบดังกล่าว

¹⁹⁷ ไทยโพสต์. (2552). คดีแรก “รธน.มาตรา 278” ศาลฎีกาไม่รับอุทธรณ์ “วัฒนา อัสวเหม”. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2555, จาก <http://www.thaipost.net/news/060509/4218>.

ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33, 84, 148, 157 ธิปไตยเครื่อง
พงสุพรรณเลี่ยมทองคำของกลาง และนับโทษจำเลยต่อจากโทษของจำเลยที่ 11 ในคดีหมายเลขคำ
ที่ อ.4502/2549 ของศาลอาญา

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พิจารณาแล้วพิพากษาว่าจำเลยมี
ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 148 ให้ลงโทษจำคุก 10 ปี ธิปไตยเครื่องพงสุพรรณ
เลี่ยมทองคำของกลาง คำขออื่นให้ยก

จำเลยยื่นอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าจำเลยมีนายไพฑูรย์ สุนทรวิภาต,
นายวิระ รอดเรือง, นายวิเชียร รัตนพิระพงศ์, พลตำรวจตรีขุฑุฑ สารสมบัติ, นายกำธร จันทรแสง,
นายประพันธ์ ชลวิระวงศ์, นายอุบล เอื้อศรี, นายสมมาตร คลมินทร์, นายคมชิต วิษณุเดชา,
หม่อมหลวงพิพล นพวงศ์, นายสุทัศน์ ธรรมรักคิด, นายวิระวงศ์ สุวรรณวานิช, นายบุญเชิด คิดเห็น,
นายจำเนียร ปานพุ่มชื่น, นายสมบัติ เลาประเสริฐ, ท่านเจ้าคุณพิพิธธรรมสุนทร และ
พลตรีชินเสน ทองโกมล เป็นพยานหลักฐานใหม่ ซึ่งอาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปใน
สาระสำคัญ

องค์คณะพิจารณาอุทธรณ์บันทึกความเห็นสรุปสำนวนเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่า
พยานหลักฐานที่จำเลยยกขึ้นอ้างในอุทธรณ์ไม่ใช่พยานหลักฐานใหม่ ซึ่งอาจทำให้ข้อเท็จจริง
เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ และไม่ใช่ว่าพยานหลักฐานที่จำเลยไม่รู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่า
พยานหลักฐานดังกล่าวมีอยู่ อุทธรณ์ของจำเลยจึงไม่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 278 วรรคสาม ประกอบระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วย
หลักเกณฑ์การอุทธรณ์คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในกรณี
มีพยานหลักฐานใหม่ซึ่งอาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ พุทธศักราช 2551
ข้อ 3 และ 4 ไม่ควรที่จะรับอุทธรณ์ของจำเลยไว้พิจารณาที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาแล้ว
เห็นด้วยกับความเห็นสรุปสำนวนที่องค์คณะพิจารณาอุทธรณ์เสนอต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา โดย
แยกพิจารณาพยานหลักฐานที่จำเลยยกขึ้นอ้างเพื่อคัดค้านคำวินิจฉัยของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในแต่ละประเด็นรวม 3 ประเด็น ดังนี้

1. พยานหลักฐานในประเด็นว่า การออกโฉนดที่ดินพิพาทชอบด้วยระเบียบและกฎหมายหรือไม่

1.1 นายไพฑูรย์ สุนทรวิภาต พยานเป็นอดีตผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการช่วงปี พุทธศักราช
2533 ถึงปี พุทธศักราช 2537 จำเลยอ้างเป็นพยานเพื่อเสนอข้อเท็จจริงว่าเมื่อวันที่ 5 มกราคม พุทธศักราช
2531 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้แก่ราษฎรในบริเวณที่ดินที่พิพาท เมื่อ
กรมที่ดินได้แจ้งมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวให้ทราบแล้ว จังหวัดสมุทรปราการได้ส่งหนังสือแจ้งให้
สำนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการทราบและปฏิบัติตามมติของคณะรัฐมนตรีที่มีอยู่อย่างเคร่งครัด

ได้มีการออกโฉนดที่ดินให้แก่เจ้าของที่ดินรายอื่นหลายรายโดยไม่ปรากฏว่ามีข้อขัดข้องหรือขัดแย้งของราษฎรในพื้นที่แต่อย่างใด การออกโฉนดที่ดินพิพาทเป็นการดำเนินการตามมติของคณะรัฐมนตรีดังกล่าวและโดยสุจริต นอกจากนี้พยานยังเป็นผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินป่าชายเลน ตามคำสั่งที่ 825/2536 และแจ้งให้นายอำเภอบางบ่อทำการตรวจสอบลวดลายที่บดและเส้นประของภาพถ่ายทางอากาศของที่ดินบริเวณที่ดินที่พิพาทว่าเคยเป็นที่สาธารณะหรือไม่ ซึ่งก็ได้รับการยืนยันว่าไม่มีการบุกรุกและสภาพไม่เป็นที่ทางสาธารณะ

ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเป็นมาของมติคณะรัฐมนตรีตามอุทธรณ์ของจำเลย เป็นกรณีสืบเนื่องมาจากประกาศหวงห้ามที่ดินไว้สำหรับราชการเพาะปลูกฝอยออกโดยผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการ

ต่อมามีพระราชกฤษฎีกากำหนดการแบ่งที่ดินในอำเภอบางบ่อ บางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ให้แก่ราษฎร พุทธศักราช 2537 กับมีพระราชกฤษฎีกาประกาศให้ใช้พระราชกฤษฎีกากำหนดการแบ่งที่ดิน พุทธศักราช 2473 บังคับถึงอำเภอมืองสมุทรปราการ แต่ในปี พุทธศักราช 2489 ได้มีพระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายว่าด้วยการแบ่งที่ดินในอำเภอมืองสมุทรปราการ อำเภอบางบ่อ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พุทธศักราช 2489 ก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติของกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทยจึงมีหนังสือด่วนมาก ที่ มท.0711/10146 ลงวันที่ 3 กรกฎาคม พุทธศักราช 2529 หารือไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นที่ดินราชพัสดุหรือไม่ และหากเป็นที่ดินราชพัสดุควรให้กระทรวงการคลังหรือกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ดำเนินการเพิกถอนการหวงห้าม หรือควรดำเนินการจัดแบ่งให้แก่ราษฎรตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 7 มกราคม พุทธศักราช 2529 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีหนังสือที่ นร.0601/1095 ลงวันที่ 2 กรกฎาคม พุทธศักราช 2530 ว่า โดยที่ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมซึ่งได้แย้งกันว่าเคยแบ่งที่ดินให้ราษฎรหรือไม่ จึงให้กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงการคลังพิจารณาปัญหาข้อกฎหมายร่วมกันโดยพื้นฐานของข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้นเสียชั้นหนึ่งก่อน ต่อมาได้มีการประชุมพิจารณาร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะมีมติว่าไม่ต้องดำเนินการถอนสภาพที่ดินตามประกาศหวงห้าม (ที่เพาะปลูกฝอย) เพราะได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดแบ่งที่ดินฯ ซึ่งมีผลลบล้างประกาศหวงห้ามดังกล่าวแล้วและเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติให้ดำเนินการ ปรากฏตามสำเนาหนังสือพร้อมสำเนาบันทึกข้อความในเอกสารหมายเลข จ.85 และศาลได้กล่าวไว้ในคำพิพากษาหน้าที 25 ถึง 27 และ 46 ถึง 48 แล้ว ส่วนคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินป่าชายเลน ตามคำสั่งที่ 825/2536 และแจ้งให้นายอำเภอบางบ่อทำการ

ตรวจสอบลวดลายที่บัพและเส้นประของภาพถ่ายทางอากาศของที่ดินบริเวณที่ดินที่พิพาทเป็นกรณีสืบเนื่องมาจากที่ดินที่รังวัดเพื่อออกโฉนดเลขที่ 15024, 15528 และ 15565 อยู่ติดทะเล บางแปลงมีสภาพน้ำทะเลท่วมถึงและเมื่อนำรูปแผนที่จากการรังวัดลงระวางแผนที่แล้ว ปรากฏว่าทับลวดลายทะเล เมื่อได้รับรายงานเรื่องดังกล่าวแล้ว พยานจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นตามสำเนาคำสั่งเอกสารหมายเลข 82 (เป็นเอกสารประกอบในสารบบการออกโฉนดเลขที่ 15024 ซึ่งเป็นเอกสารชุดเดียวกับในสารบบการออกโฉนดเลขที่ 15528 และ 15564 เอกสารหมายเลข 83 และ 84) เมื่อมีผู้ร้องเรียนว่าการออกโฉนดที่ดินพิพาทเป็นไปโดยมิชอบด้วยระเบียบและกฎหมายแล้ว

สำนักงานรัฐมนตรีได้มีคำสั่งที่ 95/2546 ลงวันที่ 3 เมษายน พุทธศักราช 2546 ตั้งกรรมการตรวจสอบและสอบสวนฯ ได้ความว่าโฉนดที่ดินพิพาทออกทับคลองสาธารณะหลายสาย มีการนำหลักฐานสำหรับที่ดินแปลงอื่นมาอ้างขอออกโฉนดที่ดินบางแปลงออกทับถนนหลวงพ่อบานซึ่งเป็นทางสาธารณะ ส่วนปัญหาเรื่องที่สงวนหวงห้ามสำหรับทะเลนั้น เห็นว่ามติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 มกราคม พุทธศักราช 2531 ไม่ใช่กฎหมายอันจะเป็นผลให้เพิกถอนสภาพที่สาธารณประโยชน์ และกรมที่ดินมีคำสั่งที่ 1226/2546 ลงวันที่ 13 มิถุนายน พุทธศักราช 2546 ตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงฯ ได้ความทำนองเดียวกันว่าโฉนดที่ดินออกทับคลองสาธารณะ มีการนำหลักฐานที่ดินมาออกโฉนดที่ดินสลับแปลงกัน แต่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ ส่วนปัญหาเรื่องที่สงวนหวงห้ามสำหรับทะเลนั้น เห็นว่า ที่ดินไม่มีสถานะเป็นที่หวงห้ามแล้วและถนนหลวงพ่อบานก็ไม่ปรากฏสภาพเป็นถนนสาธารณะแล้วเช่นกัน และเฉพาะโฉนดเลขที่ 15565 คณะกรรมการชุดนี้เห็นว่าออกโดยชอบแล้ว

ในการวินิจฉัยคดีศาลนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาและเห็นว่าแม้ข้อเท็จจริงเรื่องถนนหลวงพ่อบานและที่สงวนหวงห้ามสำหรับทะเลยังเป็นข้อโต้แย้งกัน แต่เหตุที่ทำให้การออกโฉนดที่ดินพิพาทมิชอบด้วยระเบียบและกฎหมายที่ตรงกันคือการออกทับคลองสาธารณะและนำหลักฐานสำหรับที่ดินแปลงอื่นมาอ้างออกโฉนดที่ดิน นอกจากนี้ยังได้ความว่านายเกรียงศักดิ์ ตันจตะนัย ปลัดอำเภอบางบ่อ และนายวงษ์ ชาญสมร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 11 ตำบลคลองด่าน ในช่วงเกิดเหตุ ได้ลงชื่อรับรองแนวเขตในการรังวัดว่าไม่เป็นที่สาธารณประโยชน์โดยไม่ไปประวั่งแนวเขต ปรากฏตามคำพิพากษาหน้าที่ 64 ถึง 67 แม้พยานนี้จะไม่เคยมาเบิกความต่อศาล แต่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับมติคณะรัฐมนตรีไม่ใช่พยานหลักฐานที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

ส่วนคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินป่าชายเลนตามคำสั่งที่ 825/2536 และแจ้งให้นายอำเภอบางบ่อทำการตรวจสอบลวดลายทึบและเส้นประของภาพถ่ายทางอากาศของที่ดินบริเวณที่ดินที่พิพาท เป็นพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งศาลยึดเป็นหลักในการพิจารณา ทั้งมีการอ้างส่งต่อศาลโดยชอบและคู่ความได้ตรวจสอบในชั้นตรวจพยานหลักฐานแล้ว ตามสำเนารายงานกระบวนการพิจารณา ลงวันที่ 20 ธันวาคม 2550 ทั้งไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่ศาลนำมาวินิจฉัยถึงความไม่ชอบด้วยระเบียบและกฎหมายของโฉนดที่ดินพิพาทไม่ใช่พยานหลักฐานที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญและไม่เคยปรากฏอยู่ในสำนวนทั้งจำเลยไม่รู้ถึงความมีอยู่ของพยานหลักฐานดังกล่าว

1.2 นายวิระ รอดเรือง พยานเป็นอดีตผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการช่วงปี พุทธศักราช 2537 ถึงปี พุทธศักราช 2542 จำเลยอ้างเป็นพยานเพื่อเสนอข้อเท็จจริงว่า เมื่อวันที่ 5 มกราคม พุทธศักราช 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้แก่ราษฎรในบริเวณที่ดินที่พิพาท เมื่อกรมที่ดินได้แจ้งมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวให้ทราบแล้วจังหวัดสมุทรปราการได้ส่งหนังสือแจ้งให้สำนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการทราบและปฏิบัติตามมติของคณะรัฐมนตรีที่มีอยู่อย่างเคร่งครัด ได้มีการออกโฉนดที่ดินให้แก่เจ้าของที่ดินรายอื่นหลายรายโดยไม่ปรากฏว่ามีข้อขัดข้องหรือขัดแย้งของราษฎรในพื้นที่แต่อย่างใดการออกโฉนดที่ดินพิพาทเป็นการดำเนินการตามมติของคณะรัฐมนตรีดังกล่าว และโดยสุจริต (ในทำนองเดียวกับพยานลำดับที่ 1.1)

ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเห็นว่า พยานนี้ไม่เคยมาเบิกความต่อศาล แต่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับมติคณะรัฐมนตรีไม่ใช่พยานหลักฐานที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทำนองเดียวกับที่กล่าวไว้ในส่วนของพยานลำดับที่ 1.1

1.3 นายวิเชียร รัตนพิระพงศ์ พยานเป็นอดีตอธิบดีกรมที่ดิน จำเลยอ้างเป็นพยานเชื่อมโยงกับพยาน 2 ลำดับแรก โดยอ้างว่าพยานเป็นผู้มีความรู้และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ กฎหมาย และวิธีปฏิบัติของกรมที่ดิน เพื่อเสนอข้อเท็จจริงว่าหลังจากคณะรัฐมนตรีมีมติดังกล่าวแล้ว กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งให้กรมที่ดินทราบ กรมที่ดินได้แจ้งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการเพื่อทราบและสั่งการไปยังสำนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการให้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการรวมทั้งนายทะเบียน ช่างรังวัดและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องถือปฏิบัติตามมติดังกล่าว ทั้งตามระเบียบปฏิบัติของกรมที่ดินในกรณีโฉนดที่ดินออกโดยผิดหลงและพิสูจน์ได้ว่ามีการออกทับที่สาธารณะก็สามารถดำเนินการแก้ไขโดยรังวัดใหม่ให้ถูกต้องแล้วแก้ไขในโฉนดที่ดินที่ออกใหม่ได้ไม่เป็นผลให้โฉนดที่ดินเป็นการออกโดยมิชอบด้วยกฎหมายและต้องถูกเพิกถอนแต่อย่างใด

ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเห็นว่า พยานนี้ไม่เคยมาเบิกความต่อศาล แต่ในเรื่องมติคณะรัฐมนตรีไม่ใช่พยานหลักฐานที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ ท่านองเดียวกับพยานลำดับที่ 1.1 และที่ 1.2

1.4 พลตำรวจตรี ขงยุทธ สารสมบัติ พยานเป็นอดีตเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จำเลยอ้างเป็นพยานเพื่อเสนอข้อเท็จจริงว่า แม้มติของคณะรัฐมนตรีจะไม่ใช่กฎหมาย แต่ถือว่าเป็นรัฐประศาสนบายที่หน่วยงานราชการต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด การที่เจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการออกโฉนดที่ดินพิพาทจึงเป็นการดำเนินการโดยชอบตามมติของคณะรัฐมนตรีและโดยสุจริต ทั้งจะเสนอข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า เมื่อวันที่ 9 กันยายน พุทธศักราช 2551 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมอบหมายให้กรมควบคุมมลพิษและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเจรจาไกล่เกลี่ยเพื่อระงับข้อพิพาทกับกิจการร่วมค้า เอ็น วี พี เอส เค จี ในโครงการออกแบบก่อสร้างระบบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษจังหวัดสมุทรปราการอันเป็นการดำเนินการในแนวทางเดียวกับหนังสือที่สำนักงานอัยการสูงสุดส่งไปถึงกรมควบคุมมลพิษซึ่งมีข้อความระบุว่ากรมควบคุมมลพิษได้ตั้งคณะทำงานตรวจสอบที่ดินที่เสนอขายก่อนรับโอนกันแล้วโดยไม่ได้โต้แย้งว่าเป็นเอกสารสิทธิที่ไม่ชอบ แต่ต่อมากลับอ้างว่าโฉนดที่ดินพิพาทเป็นเอกสารสิทธิไม่ถูกกฎหมาย จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่สุจริตมีเจตนาถลำแก่งคู่สัญญาซึ่งย่อมแสดงให้เห็นถึงความไม่สุจริตของกรมควบคุมมลพิษในการร้องทุกข์เพื่อดำเนินคดีแก่จำเลยด้วย

ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเห็นว่าพยานนี้ไม่เคยมาเบิกความต่อศาล แต่ข้อเท็จจริงในเรื่องมติดังกล่าวไม่ใช่พยานหลักฐานที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญท่านองเดียวกับที่กล่าวในส่วนของพยานลำดับที่ 1.1 และที่ 1.2 ส่วนข้อที่ว่า คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมอบหมายให้กรมควบคุมมลพิษและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเจรจาไกล่เกลี่ยเพื่อระงับข้อพิพาทในแนวทางเดียวกับหนังสือที่สำนักงานอัยการสูงสุดส่งไปถึงกรมควบคุมมลพิษ ซึ่งได้ความท่านองว่ากรมควบคุมมลพิษปฏิบัติหน้าที่โดยไม่สุจริต มีเจตนาถลำแก่งคู่สัญญาซึ่งย่อมแสดงให้เห็นถึงความไม่สุจริตของกรมควบคุมมลพิษในการร้องทุกข์เพื่อดำเนินคดีแก่จำเลยด้วย แม้จะเป็นข้อเท็จจริงใหม่แต่เป็นคนละกรณีกับที่พิพาทกันในคดีนี้จึงไม่ใช่พยานหลักฐานที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญเช่นกัน

2. พยานหลักฐานในประเด็นว่า จำเลยข่มขืนใจหรือจู่โจมให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง และ เจ้าพนักงานสำนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการ สาขาบางพลี ออกโฉนดที่ดินโดยมิชอบด้วย ระเบียบและกฎหมายหรือไม่

2.1 นายสุทัศน์ ธรรมรักคิด จำเลยอ้างเป็นพยานเพื่อเสนอข้อเท็จจริงว่าพยานเป็นผู้ติดต่อใกล้ชิด กับเจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการ สาขาบางพลี ในการออกโฉนดที่ดินพิพาท และ ยืนยันว่าจำเลยไม่เคยข่มขู่เจ้าหน้าที่รวมทั้งนายไพศาล กาญจนประพันธ์ และนายสมชัย แดงน้อย แต่อย่างใด การรังวัดออกโฉนดที่ดินพิพาทเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายและ ฝ่ายรังวัดไม่ได้แจ้งข้อขัดข้องว่าการออกโฉนดที่ดินทับที่สาธารณะ

ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเห็นว่าข้อที่ศาลนำมาวินิจฉัยว่าจำเลยข่มขู่เจ้าหน้าที่เป็น ข้อเท็จจริงจากคำให้การของนายไพศาล กาญจนประพันธ์ และนายสมชัย แดงน้อย เนื่องจากการ ออกโฉนดที่ดินล่าช้าโดยจำเลยพูดกับนายไพศาลว่า “คุณไพศาล คุณพูดภาษาคนไม่รู้เรื่อง ผมเป็น รัฐมนตรีจะให้คุณดังก็ได้ให้คุณดับก็ได้” และพูดเร้าเร้าให้นายสมชัยออกโฉนดที่ดินโดยพูดว่า ถึงไม่ได้เป็นรัฐมนตรีก็ยังมีเพื่อนเป็นรัฐมนตรีอยู่มาก สำหรับพยานนี้ในชั้นไต่สวนมีการอ้างถึงการ มีส่วนเกี่ยวข้องในคดีมาแต่ต้นว่าพยานมีส่วนช่วยงานในการออกโฉนดที่ดินให้จำเลย โดยทำการ สืบหาที่ดิน ปักหลักหมุดเขต จัดทำแผนที่ดินร่างให้นายพรชัย ดิสกุล ซึ่งเป็นช่างรังวัด ทำการรังวัด ตามแผนที่นี้ ทั้งในชั้นไต่สวนของ อนุกรรมการไต่สวน และชั้นสอบสวนของพนักงานสอบสวน นายสมชัย แดงน้อย ยังให้การอ้างถึงพยานนี้ไว้ ตามสำเนาบันทีกคำให้การเอกสารหมายเลข จ.98 แม้พยานนี้จะไม่เคยมาเบิกความต่อศาล แต่พยานนี้ไม่ใช่พยานหลักฐานที่จำเลยไม่รู้ถึงความมีอยู่ ของพยานหลักฐานดังกล่าว

2.2 นายจำเนียร ปานพุ่มชื่น พยานเป็นนายอำเภอบางบ่อในช่วงเกิดเหตุ จำเลยอ้างเป็นพยานเพื่อ เสนอข้อเท็จจริงว่า พยานให้นายเกรียงศักดิ์ ตันตตะนัย ปลัดอำเภอบางบ่อในขณะนั้นดูแลการ ดำเนินการเกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดินให้แก่กลุ่มของจำเลยให้เป็นไปโดยชอบด้วยระเบียบและ กฎหมาย ไม่เคยพูดว่าให้อำนวยความสะดวกแก่จำเลย นายเกรียงศักดิ์ลงชื่อรับรองแนวเขตที่ดิน เพราะตรวจสอบเอกสารแล้วเห็นว่าถูกต้อง ไม่ใช่เป็นเพราะถูกข่มขู่บังคับ

ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาแล้วได้ความว่าพยานนี้ในฐานะนายอำเภอ มีส่วน เกี่ยวข้องโดยเป็นผู้มอบหมายให้นายเกรียงศักดิ์ ตันตตะนัย ปลัดอำเภอ นายณรงค์ ยอดศิริจินดา กำนันตำบลคลองด่าน และนายวงษ์ ชาญสมร ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 11 ตำบลคลองด่าน ไปร่วมระวาง แนวเขตที่สาธารณประโยชน์ แต่นายเกรียงศักดิ์ ตันตตะนัย ได้ให้การอ้างถึงพยานนี้แล้วตามสำเนา บันทีกคำให้การเอกสารหมายเลข จ.106 ทั้งพยานนี้ยังให้การต่ออนุกรรมการไต่สวนตามสำเนาบันทีก

คำให้การเอกสารหมายเลข 43 และเบิกความต่อศาลแล้วเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2551 พยานนี้จึงไม่ใช่พยานหลักฐานที่ไม่เคยปรากฏอยู่ในสำนวน

2.3 นายสมบัติ เล่าประเสริฐ พยานเป็นสารวัตรกำนันตำบลคลองด่านในช่วงเกิดเหตุจำเลยอ้างเป็นพยานเพื่อเสนอข้อเท็จจริงว่า พยานไม่เคยรู้จักจำเลยเป็นการส่วนตัว ทั้งไม่เคยไปขอร้องให้นายเกรียงศักดิ์ ดันตตะนัย และนายณรงค์ ยอดศิริจินดา ลงชื่อรับรองแนวเขต ส่วนที่นายวงษ์ ชาญสมร ลงชื่อรับรองแนวเขตเป็นเพราะตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้องตามระเบียบ ไม่ใช่เป็นเพราะพยานพูดขอร้อง

ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาแล้วได้ความว่า นายวงษ์ ชาญสมร ได้รับมอบหมายจากนายอำเภอให้ไปร่วมระวางแนวเขต (ตามข้อเท็จจริงในส่วนของพยานลำดับที่ 2.2) และได้ให้การต่ออนุกรรมการไต่สวนและพนักงานสอบสวนว่าลงชื่อรับรองแนวเขตโดยไม่ได้ไประวางแนวเขต โดยอ้างว่าพยานนี้ซึ่งเป็นคนของจำเลยมาพูดขอร้องตามสำเนาบันทึกคำให้การเอกสารหมายเลข 110 อันเป็นพยานที่ปรากฏในสำนวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอ้างส่งต่อศาล แม้พยานนี้ไม่เคยมาเบิกความต่อศาลแต่พยานนี้ไม่ใช่พยานหลักฐานที่จำเลยไม่รู้ถึงความมีอยู่ของพยานหลักฐานดังกล่าว

2.4 นายวีระวงศ์ สุวรรณวนิช พยานเป็นเจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการ สาขาบางพลี ในช่วงเกิดเหตุจำเลยอ้างเป็นพยานเพื่อเสนอข้อเท็จจริงว่า พยานอยู่ร่วมด้วยในขณะจำเลยประชุมที่สำนักงานที่ดิน และยืนยันว่าจำเลยไม่ได้พูดคำหยาบหรือข่มขู่ นายสมชัย แดงน้อย และนายไพศาล กาญจนประพันธ์ ดังที่นายพรชัย ดิสกุล และนายไพศาล กาญจนประพันธ์ ให้การ

ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาแล้วได้ความว่า พยานเป็นเจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการ สาขาบางพลี ในช่วงเกิดเหตุและเป็นหนึ่งในผู้ถูกกล่าวหา พยานเคยให้การต่ออนุกรรมการไต่สวนและพนักงานสอบสวนตามบันทึกคำให้การเอกสารหมายเลข 102 เป็นพยานที่ปรากฏในสำนวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอ้างส่งต่อศาลโดยชอบแล้ว แม้พยานนี้ไม่เคยมาเบิกความต่อศาลแต่พยานนี้ไม่ใช่พยานหลักฐานที่ไม่เคยปรากฏอยู่ในสำนวน ทั้งจำเลยไม่รู้ถึงความมีอยู่ของพยานหลักฐานดังกล่าว

2.5 นายบุญเชิด คิดเห็น พยานเป็นเจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการ สาขาบางพลี ในช่วงเกิดเหตุจำเลยอ้างเป็นพยานเพื่อเสนอข้อเท็จจริงว่า พยานอยู่ร่วมขณะจำเลยประชุมที่สำนักงานที่ดิน และยืนยันว่าจำเลยไม่ได้พูดคำหยาบหรือข่มขู่ นายสมชัย แดงน้อย และนายไพศาล กาญจนประพันธ์ ดังที่นายพรชัย ดิสกุล และนายไพศาล กาญจนประพันธ์ ให้การ (ทำนองเดียวกับพยานลำดับที่ 2.4)

ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า ในชั้นไต่สวนของอนุกรรมการไต่สวนและชั้นสอบสวนของพนักงานสอบสวนนายสมชัย แดงน้อย ได้ให้การอ้างถึงพยานนี้ไว้ ตามสำเนาบันทีกคำให้การเอกสารหมายเลข 98 เป็นพยานที่ปรากฏในสำนวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอ้างส่งต่อศาลโดยชอบแล้ว แม้พยานนี้ไม่เคยมาเบิกความต่อศาล แต่พยานนี้ไม่ใช่พยานหลักฐานที่จำเลยไม่รู้ถึงความมีอยู่ของพยานหลักฐานดังกล่าว

2.6 นายวิระ รอดเรือง (เป็นบุคคลเดียวกับพยานลำดับที่ 1.2) จำเลยอ้างเป็นพยานเพื่อเสนอข้อเท็จจริงว่า พระเครื่องผงสุพรรณเยี่ยมทองคำที่จำเลยมอบให้นายสมมาตร คลมินทร์ นายคมชิต วิชญะเดชา และนายพรชัย ดิสกุล เป็นของที่จำเลยนำมาแจกจ่ายแก่บุคคลทั่วไป ไม่ใช่ทรัพย์สินที่ให้เพื่อจูงใจ หรือตอบแทนเจ้าพนักงานในการออกโฉนดที่ดิน พยานเองยังเคยได้รับพระเครื่องจากจำเลยด้วย

ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า ได้ความจากการไต่สวนว่าหลังจากออกโฉนดที่ดิน 3 ฉบับหลัง (โฉนดเลขที่ 15024, 15528 และ 15565) เสร็จแล้ว นายกิตติชัย พิมพาภรณ์ให้นายสมมาตร คลมินทร์ นายคมชิต วิชญะเดชา และนายพรชัย ดิสกุล นำโฉนดที่ดินไปมอบให้จำเลยที่บ้าน และจำเลยมอบพระเครื่องผงสุพรรณเยี่ยมทองคำให้คนละ 1 องค์ จำเลยต่อสู้ว่าพระเครื่องดังกล่าวมีราคาไม่มาก และจำเลยแจกจ่ายแก่บุคคลทั่วไป ไม่ได้มอบให้เพื่อจูงใจหรือตอบแทนการออกโฉนดที่ดินพิพาท ซึ่งในชั้นไต่สวนของศาล จำเลยได้อ้างตนเองและนายชาย ศรีสงวนสกุล เบิกความถึงเรื่องดังกล่าว และศาลได้นำมาฟังประกอบคำวินิจฉัยแล้ว ตามคำพิพากษาหน้าทั้ง 81 และ 88 ทั้งข้อเท็จจริงนี้ก็เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ศาลยกขึ้นประกอบคำวินิจฉัยในประเด็นนี้ แม้พยานนี้ไม่เคยมาเบิกความต่อศาลแต่ข้อเท็จจริงที่จำเลยยกขึ้นอ้างในอุทธรณ์ก็ไม่ใช่พยานหลักฐานที่ไม่เคยปรากฏอยู่ในสำนวนคดี ทั้งไม่ใช่พยานหลักฐานที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

2.7 ท่านเจ้าคุณพิพิธธรรมสุนทร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสุทัศน์ จำเลยอ้างเป็นพยานเพื่อเสนอข้อเท็จจริงว่า พยานมอบพระเครื่องผงสุพรรณให้แก่จำเลยจำนวนหลายร้อยองค์ เป็นพระเครื่องที่ทำเลียนแบบพระผงสุพรรณของแท้ และมีราคาองค์ละไม่เกิน 100 บาท ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่าไม่ใช่ทรัพย์สินที่มอบให้เพื่อจูงใจเจ้าพนักงานในการออกโฉนดที่ดินพิพาท

ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้พยานนี้ไม่เคยมาเบิกความต่อศาล แต่ข้อเท็จจริงนี้ไม่ใช่พยานหลักฐานที่ไม่เคยปรากฏอยู่ในสำนวนคดีทั้งไม่ใช่พยานหลักฐานที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ เช่นเดียวกับพยานลำดับที่ 2.6

ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีมติว่า อุทธรณ์ของจำเลยทุกข้อ ไม่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 278 วรรคสาม ประกอบระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์การอุทธรณ์คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในกรณีมีพยานหลักฐานใหม่ ซึ่งอาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ พุทธศักราช 2551 ข้อ 3 และ 4 จึงมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของจำเลยไว้พิจารณา

กรณีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ชี้ว่าข้อกล่าวหาไม่มูลหรือไม่มีความผิด

1. ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.¹⁹⁸

ในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ระหว่างเดือนเมษายน พุทธศักราช 2542-ธันวาคม พุทธศักราช 2546 ในภารกิจ 3 ด้าน สรุปสาระสำคัญของผลการปฏิบัติงาน ได้ดังนี้

1.1 ด้านป้องกันการทุจริต

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการด้านป้องกัน รวม 10 คณะ และคณะอนุกรรมการเฉพาะคราว จำนวน 8 คณะ เพื่อกำหนดนโยบายแนวทางและดำเนินงาน ปรากฏผลงานในการเสนอมาตรการ ความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการที่แล้วเสร็จจำนวน 26 เรื่อง อยู่ระหว่างดำเนินการ 9 เรื่อง ในด้านการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตและการประชาสัมพันธ์ตามโครงการกิจกรรมต่างๆ ดำเนินการแล้วเสร็จจำนวน 31 โครงการ แต่ยังเป็นโครงการที่จะต้องดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่องทุกปี และมีโครงการที่อยู่ในระหว่างดำเนินการตามแผนปฏิบัติการจำนวน 12 โครงการ นอกจากนั้นยังได้ดำเนินโครงการประชาสัมพันธ์ชุมชนสัมพันธ์ โดยจัดสัมมนาหลักสูตรการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการทุจริตให้แก่กลุ่มเป้าหมาย สมาชิก อบต. สภาตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อบต.ทั่วประเทศ ซึ่งดำเนินการตั้งแต่ปี พุทธศักราช 2545 จนถึงเดือนธันวาคม พุทธศักราช 2546 รวม 4 ระยะ กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมสัมมนาทั้งหมด 261,663 คน ใน 9,950 อบต.

1.2 ด้านปราบปรามทุจริต

การดำเนินงานด้านการปราบปรามการทุจริต มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการได้ส่วนทั้งหมด 1,405 คณะ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องกล่าวหาหรือเรียนในกรณีความผิดต่างๆ ไว้พิจารณาดำเนินการจำนวน 10,556 เรื่อง ดำเนินการแล้วเสร็จจำนวน 4,722 เรื่อง ซึ่งเป็นเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วมีมติเป็นความผิดจำนวน 244 เรื่อง มีมติให้ตกไปจำนวน 2,621 เรื่อง และไม่รับหรือยกขึ้นพิจารณาจำนวน 1,857 เรื่อง

¹⁹⁸ สำนักกำกับและตรวจสอบ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (ม.ป.ป.). พัฒนาการองค์กรอิสระในประเทศไทย กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช.. หน้า 50-51.

1.3 ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งสิ้น 24,590 บัญชี ดำเนินการตรวจสอบบัญชีของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้วเสร็จจำนวน 6,901 บัญชี และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจำนวน 2,100 บัญชี อยู่ระหว่างการตรวจสอบจำนวน 15,589 บัญชี แยกเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจยื่นบัญชีและเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และจงใจไม่ยื่นบัญชีภายในระยะเวลาที่กำหนด และส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดจำนวน 27 ราย นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงและวินัยกรณีเรื่องกล่าวหาหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายวผิดปกติจำนวน 122 เรื่อง ดำเนินการแล้วเสร็จจำนวน 69 เรื่อง คงเหลืออยู่ระหว่างดำเนินการจำนวน 54 เรื่อง

2. การมีมติวินิจฉัย¹⁹⁹

เมื่อประธานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้รับสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงแล้วจัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาภายใน 30 วัน เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมีมติให้คณะอนุกรรมการไต่สวนชุดเดิมไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม หรือแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนชุดใหม่ ทำการไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมก็ได้ โดยคณะอนุกรรมการไต่สวนต้องทำการไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมให้แล้วเสร็จโดยเร็วและสรุปข้อเท็จจริง รวบรวมพยานหลักฐานที่ได้มาเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยไม่ต้องทำความเห็น

ในการพิจารณาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาข้อกล่าวหาจากสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงและมีมติวินิจฉัยว่าข้อกล่าวหาเป็นมูลหรือไม่ โดยห้ามมิให้กรรมการซึ่งมีเหตุต้องห้ามตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542 เข้าร่วมประชุมพิจารณาสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง เว้นแต่เป็นกรรมการซึ่งรู้เห็นเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหา เนื่องจากได้รับแต่งตั้งให้เป็นอนุกรรมการไต่สวน

¹⁹⁹ สุรพล นิติไกรพจน์ และคณะ. (2546). คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามรัฐธรรมนูญ. หน้า 87-88.

2.1 การมีมติวินิจฉัยว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติวินิจฉัยว่าข้อกล่าวหาใดไม่มีมูลให้ข้อกล่าวหา นั้นเป็นอันตกไป และถ้าเป็นข้อกล่าวหาที่ประธานวุฒิสภาส่งมาตามมาตรา 43 (1) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542 หรือผู้เสียหายยื่นคำร้องเพื่อดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา 43 (2) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542 ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1.1 ถ้าเป็นข้อกล่าวหาที่ประธานวุฒิสภาส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนหาข้อเท็จจริง เนื่องจากได้มีการเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาออกจากตำแหน่งตาม มาตรา 43 (1) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542 ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงานที่มีรายชื่อของกรรมการที่เข้าร่วมการพิจารณา และระบุความเป็นมาหรือข้อกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการไต่สวนข้อเท็จจริง เหตุผลในการพิจารณาวินิจฉัย และบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิงไปยังประธานวุฒิสภาโดยเร็ว

2.1.2 ถ้าเป็นเรื่องที่ผู้เสียหายยื่นคำร้องเพื่อดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา 43 (2) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542 ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งไปยังผู้เสียหายโดยเร็ว

2.2 การมีมติวินิจฉัยว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล

2.2.1 ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าข้อกล่าวหาใดมีมูล และข้อกล่าวหาที่มีมูลนั้นเป็นเรื่องที่ประธานวุฒิสภาส่งมาตามมาตรา 43 (1) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542 หรือผู้เสียหายยื่นคำร้องเพื่อดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา 43 (2) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542 ผู้ถูกกล่าวหาจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปมิได้ นับแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติจนกว่าวุฒิสภามีมติ หรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำพิพากษาแล้วแต่กรณี

2.2.2 ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงานที่มีลายมือชื่อของกรรมการที่เข้าร่วมการพิจารณาและระบุความเป็นมาหรือข้อกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการไต่สวนข้อเท็จจริง เหตุผลในการพิจารณาวินิจฉัยและบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง และเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป ดังนี้

(1) ประธานวุฒิสภา ถ้าข้อกล่าวหาอันเป็นเรื่องที่ประธานวุฒิสภาส่งมาตามมาตรา 43 (1) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542 หรือเรื่องที่ยื่นคำร้องขอตาม มาตรา 43 (2) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542

(2) อัยการสูงสุด ถ้าผลการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีมูลความผิดอาญาหรือร้ายแรงผิดปกติ และผู้ถูกกล่าวหาเป็นบุคคลตามมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542 เว้นแต่อัยการสูงสุดหรือเป็นข้าราชการการเมืองอื่นนอกเหนือจากบุคคลตามมาตรา 58 (1) และ (2) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542

(3) อัยการสูงสุด ถ้าผลการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีมูลความผิดอาญา หรือร้ายแรงผิดปกติ และผู้ถูกกล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง

(4) ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหา ถ้าผลการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีมูลความผิดทางวินัย หรือมีมูลความผิดต้องให้พ้นจากตำแหน่ง และผู้ถูกกล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าข้อกล่าวหาใดที่ประธานวุฒิสภาส่งมาตาม มาตรา 43 (1) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542 เป็นเรื่องสำคัญ จะแยกทำรายงานเฉพาะข้อกล่าวหาอันส่งไปให้วุฒิสภา พิจารณาก่อนก็ได้

3. ตัวอย่างกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติวินิจฉัยว่าข้อกล่าวหา มีมูลและวินิจฉัยว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล

3.1 ตัวอย่างวินิจฉัยว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล

ตัวอย่างที่ 1²⁰⁰

กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับโอนเรื่องมาจากคณะกรรมการ ป.ป.ป. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542 กล่าวหานายปราโมทย์ รักษาราษฎร์ รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองส่งเสริมพืชสวน กรมส่งเสริมการเกษตร ได้เข้ามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการ

²⁰⁰ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ก (2546). 4 ปี ป.ป.ช. สังคมได้อะไร เผยแพร่ภารกิจ เนื่องในโอกาสวันก่อตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ครบรอบ 4 ปี 18 พฤศจิกายน 2546. หน้า 23.

ตามโครงการก่อสร้างโรงเรียนอนุบาลผลิตแม่พันธุ์และสาธิตการผลิตพืชเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ จังหวัดตรัง ในฐานะเจ้าของโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ โดยมีความสัมพันธ์กับบริษัท ที่ประกวดราคาก่อสร้างได้ และมีเงินที่บริษัทซึ่งได้รับจากทางราชการโอนเข้าบัญชีของ นายปราโมทย์ รักษาราษฎร์ เป็นเงินจำนวน 91 ล้านบาทเศษ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า การกระทำของนาย ปราโมทย์ รักษาราษฎร์ เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และเป็นความผิดทางอาญา ฐานเป็น เจ้าพนักงานมีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใด เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือ ผู้อื่นเนื่องด้วยกิจการนั้น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 152 จึงมีมติให้ส่งรายงาน เอกสารและ ความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาและอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการทางวินัยและฟ้องผู้ถูกกล่าวหา เป็นคดีอาญาต่อศาลต่อไป

ตัวอย่างที่ 2²⁰¹

กรณีกล่าวหานายรักเกียรติ สุขชนะ ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ข้อกล่าวหาร่ำรวยผิดปกติ ข้อเท็จจริงจากการไต่สวนปรากฏว่าในขณะที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุข นายรักเกียรติ สุขชนะ มีทรัพย์สินที่ได้มาโดยร่ำรวยผิดปกติรวมทั้งสิ้น 233,880,000 บาท โดยเป็นเงินฝากที่อยู่ในบัญชีเงินฝากซึ่งใช้ชื่อของบุคคลในครอบครัวและผู้ใกล้ชิด ซึ่งนายรักเกียรติ สุขชนะ ชี้แจงว่าเงินจำนวนดังกล่าวได้มาจากการเดินทางไปเล่นการพนันยัง ต่างประเทศกับบริษัทยาที่เกี่ยวข้องที่จัดพาคนไปเล่นการพนันยังต่างประเทศ โดยบริษัทยาที่เกี่ยวข้อง โอน เงินที่นายรักเกียรติ สุขชนะ เล่นการพนันได้ในแต่ละครั้งเข้าบัญชีเงินฝากของนายรักเกียรติ สุขชนะ ที่เปิดในชื่อของบุคคลอื่น หรือบัญชีเงินฝากของบุคคลในครอบครัวหรือผู้ใกล้ชิด แต่จากการ ไต่สวนไม่ปรากฏพยานหลักฐานพอรับฟังได้ว่าเงินจำนวน 233,880,000 บาท ดังกล่าว นายรักเกียรติ สุขชนะ ได้มาจากการเล่นการพนันจริง

มติคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีว่า นายรักเกียรติ สุขชนะ ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุขร่ำรวยผิดปกติ สืบเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่ง หน้าที่ดังกล่าว ให้ส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง เพื่อขอให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542 มาตรา 80 (1) และโดยที่ ทรัพย์สินบางส่วนได้มีการจำหน่ายโอนไปแล้ว จึงแจ้งให้อัยการสูงสุดขอให้ศาลฎีกาแผนก คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง บังคับเอาทรัพย์สินอื่นของนายรักเกียรติ สุขชนะ

²⁰¹ แหล่งเดิม. หน้า 55.

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542 มาตรา 83

ตัวอย่างที่ 3²⁰²

กรณีกล่าวหา พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กรณีทุจริตการอนุมัติให้เงินกู้แก่รัฐบาลสหภาพพม่า จำนวน 4,000 ล้านบาท (คดี Exim Bank) โดยคดีนี้ศาลมีคำสั่งเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พุทธศักราช 2551 ให้ประทับฟ้องอนุญาตให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เข้าเป็นโจทก์แทน คตส. ในการพิจารณาครั้งแรกเมื่อวันที่ 30 กันยายน พุทธศักราช 2551 พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จำเลยไม่มาศาล ศาลสั่งจำหน่ายคดีชั่วคราว และออกหมายจับจำเลย อยู่ระหว่างการติดตามตัว พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จำเลย มาดำเนินคดี

ตัวอย่างที่ 4²⁰³

เรื่องกล่าวหานายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ กับพวกรวม 44 คน กรณีทุจริตโครงการตัดซื้อกล้ายางและดำเนินการโครงการปลูกยาง 90 ล้านต้น (คดีกล้ายาง) คดีนี้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พิพากษาเมื่อวันที่ 21 กันยายน พุทธศักราช 2552 ให้ยกฟ้อง

ตัวอย่างที่ 5²⁰⁴

เรื่องกล่าวหา พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทที่รับสัมปทานจากรัฐ และปฏิบัติหน้าที่เอื้อประโยชน์แก่บริษัทที่ตนถือหุ้นโดยแปลงค่าสัมปทานเป็นภาษีสรรพสามิต อัยการสูงสุด ได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม พุทธศักราช 2551 ศาลนัดฟังคำสั่งแล้ว นัดพิจารณาคดีครั้งแรกเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พุทธศักราช 2551 ในการพิจารณาครั้งแรก พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จำเลยไม่มาศาล ศาลสั่งจำหน่ายคดีชั่วคราว และออกหมายจับจำเลย อยู่ระหว่างการติดตามตัว พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จำเลย มาดำเนินคดี

ตัวอย่างที่ 6²⁰⁵

เรื่องกล่าวหาว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ร่ำรวยผิดปกติ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2553 ให้เงินที่ได้จากการขายหุ้นและเงินปันผลหุ้นของบริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำนวน 46,373,687,454.70 บาท พร้อมดอกผลเฉพาะดอกเบี้ยที่ได้รับจากบัญชีเงินฝาก นับแต่วันฝากจนถึงวันที่ธนาคารส่งเงิน

²⁰² คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ข (2552-2553). ผลงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตุลาคม 2552-มิถุนายน 2553. หน้า 13.

²⁰³ แหล่งเดิม. หน้า 14.

²⁰⁴ แหล่งเดิม.

²⁰⁵ แหล่งเดิม.

จำนวนดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน โดยบังคับเอาจากทรัพย์สินที่อาศัยตามคำสั่งคณะกรรมการตรวจสอบ (กตส.) ปัจจุบันได้ดำเนินการบังคับตามคำพิพากษา โดยนำเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเข้าบัญชีของกระทรวงการคลังแล้ว จำนวน 46,020,349,091.04 บาท คงเหลือเงินต้นอีกจำนวน 163,138,057.74 บาท พร้อมดอกเบี้ยหากมีอยู่ระหว่างการดำเนินการบังคับคดีเพื่อดำเนินการนำเงินเข้าบัญชีของกระทรวงการคลังให้ครบถ้วนต่อไป

ตัวอย่างที่ 7²⁰⁶

เรื่องกล่าวหา พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และภริยา ซื่อที่ดินของกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินโดยไม่ชอบ (คดีที่ดินรัชดา) ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม พุทธศักราช 2551 ให้จำคุกพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จำเลยที่ 1 จำนวน 2 ปี ยกฟ้องสำหรับคุณหญิงพจมาน ชินวัตร จำเลยที่ 2 คดีนี้จำเลยไม่อุทธรณ์คดีถึงที่สุด จำเลยที่ 1 หลบหนี ศาลออกหมายจับจำเลยเพื่อนำตัวมารับโทษ อยู่ระหว่างการจับตัวจำเลยที่ 1 มารับโทษ

3.2 ตัวอย่างวินิจฉัยว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล

ตัวอย่างที่ 1²⁰⁷

กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวหาเจ้าหน้าที่บริษัท ท่าอากาศยานสากลกรุงเทพแห่งใหม่ จำกัด (บทม.) กรณีกำหนดคุณสมบัติของหม้อแปลงไฟฟ้าตาม SECTION 16321 ให้การผลิตขดลวดทองแดงโดยการหล่อ เพื่อถักดักให้มีผู้เสนอราคายื่นสามารถเสนอราคางานจัดหาหม้อแปลงไฟฟ้าระบบจำหน่ายโครงการก่อสร้างระบบไฟฟ้าและท่อร้อยสายได้ และกรณีกำหนดให้มีการทดสอบ Partial Discharge ของหม้อแปลงไฟฟ้าแบบแห้งทุกใบที่จะใช้งานที่โครงการสนามบินสุวรรณภูมิ และกำหนดให้มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 PC ทั้งที่ไม่มีผู้ผลิตหม้อแปลงไฟฟ้าแบบแห้งรายใดสามารถทำได้

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อกล่าวหาไม่มีมูล จึงมีมติให้ข้อกล่าวหาตกไป

ตัวอย่างที่ 2²⁰⁸

กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวหาเจ้าหน้าที่บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด และเจ้าหน้าที่บริษัท ท่าอากาศยานสากลกรุงเทพแห่งใหม่ จำกัด (บทม.) กรณีเจ้าหน้าที่บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด เจาะจงใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าสนามบิน ยี่ห้อ Crouse Hinds ที่ผลิตตามมาตรฐาน FAA และไม่ได้มาตรฐานตามข้อกำหนดของ ICAO ในการสอบราคาจ้างปรับปรุงป้าย TAXIWAY

²⁰⁶ แหล่งเดิม.

²⁰⁷ แหล่งเดิม. หน้า 7.

²⁰⁸ แหล่งเดิม.

GUIDANCE SIGN ณ ท่าอากาศยานหาดใหญ่ ตามประกาศวันที่ 5 มกราคม 2547 โดยยืนยันว่า อุปกรณ์ไฟฟ้างดงกล่าวถูกต้องตามข้อกำหนด ICAO แล้ว ที่สุดต้องยกเลิกการสอบรากลดงกล่าว รวมทั้งเจ้าหน้าที่บริษัท ท่าอากาศยานสากลกรุงเทพแห่งใหม่ จำกัด (บทม.) ใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า ดงกล่าวติดตั้งที่สนามบินสุวรรณภูมิเช่นเดียวกัน

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อกล่าวหาไม่มีมูล จึงมีมติให้ข้อกล่าวหาดกไป
ตัวอย่างที่ 3²⁰⁹

กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวหานายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม, ประธานกรรมการ ทอท., คณะกรรมการ ทอท., ประธาน คณะทำงานและคณะทำงานพิจารณาต่ออายุสัญญาของบริษัท คิงเพาเวอร์ ดิวตี้ฟรี จำกัด, ผู้บริหาร ของกลุ่มบริษัท คิงเพาเวอร์ ดิวตี้ฟรี จำกัด และที่ปรึกษาของ ทอท. ร่วมกันทุจริตโครงการสัมปทาน ร้านค้าปลอดอากรและการใช้พื้นที่ในสนามบินสุวรรณภูมิ รวมทั้งการให้สัมปทานเอกชนประกอบ กิจการ Day Room (ห้องพักรวม) ในอาคารท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อกล่าวหาไม่มีมูล จึงมีมติให้ข้อกล่าวหาดกไป
ตัวอย่างที่ 4²¹⁰

กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวหาเลขาธิการคณะกรรมการองค์การเพื่อการปฏิรูประบบ สถาบันการเงิน (ปรส.) กับพวก ขายทรัพย์สินของสถาบันการเงินที่ถูกปิดกิจการ กลุ่ม BL19, BL20, BL21 และ BL22 ให้กับกองทุนรวมบางกอกแคปปิตอลโดยมิชอบ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏว่าพยานหลักฐานยังฟัง ไม่ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา จึงมีมติให้ข้อกล่าวหาดกไปแล้ว

ตัวอย่างที่ 5²¹¹

กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวหานายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม กับพวก กรณีก่อสร้างโครงการระบบขนส่งทางรถไฟเชื่อม ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิของการรถไฟแห่งประเทศไทย (แอร์พอร์ตลิงค์) เป็นเหตุให้ทางราชการ ได้รับความเสียหาย

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดนายจิตต์สันติ ธนะโสภณ ผู้ว่าการการรถไฟ แห่งประเทศไทยและผู้เกี่ยวข้องแล้ว สำหรับนายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ ข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐาน ยังฟังไม่ได้ว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาดกไป

²⁰⁹ แหล่งเดิม. หน้า 9.

²¹⁰ แหล่งเดิม. หน้า 11.

²¹¹ แหล่งเดิม. หน้า 16.

ตัวอย่างที่ 6²¹²

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ ข้อกล่าวหาการฉ้อโกง นายโสมสิต ปันเปี่ยมวิทย์ อดีตรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เอื้อประโยชน์แก่ บริษัท ผาแดง อินดัสทรี จำกัด (มหาชน) (PDI) เป็นอันตกไป เนื่องจากไม่ปรากฏพยานหรือหลักฐานชี้ชัดว่ามีการกระทำการดังกล่าว

ทั้งนี้ ป.ป.ช. ได้พิจารณาว่า การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการเหมืองแร่สังกะสีของ บริษัท ผาแดง อินดัสทรี จำกัด (มหาชน) ที่นำเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเป็นรายงานที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านโครงการเหมืองแร่ (คชก.) มาแล้ว

กระบวนการพิจารณานี้ คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านโครงการเหมืองแร่มีมติให้บริษัท ผาแดง อินดัสทรี จำกัด (มหาชน) นำรายงานกลับไปแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้ง ซึ่งในขณะนั้นนายโสมสิต ยังไม่ได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมแต่อย่างใด เมื่อนายโสมสิต ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแล้ว คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านโครงการเหมืองแร่และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติยังมีมติให้บริษัท ผาแดง อินดัสทรี จำกัด (มหาชน) นำรายงานกลับไปแก้ไขเพิ่มเติมอีกหลายครั้งในหลายประเด็นจนครบถ้วนจึงมีมติเห็นชอบกับรายงานดังกล่าว

ทั้งนี้ จากการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานว่า นายโสมสิต ได้ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของตนกระทำการอย่างใดอันเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริตเพื่อช่วยเหลือบริษัท ผาแดง อินดัสทรี จำกัด (มหาชน) ให้ได้รับการผ่อนผันจากคณะรัฐมนตรีตามที่ถูกล่าช้าแต่อย่างใด คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลและให้ข้อกล่าวหาดังกล่าวตกไป

²¹² กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. (2552). คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ชี้ไม่มีมูลคดี โสมสิตเอื้อประโยชน์ผาแดง. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2555, จาก

ตัวอย่างที่ 7²¹³

ศ.นพ.ประกิต วาทีสาธกกิจ อดีตผู้ทรงคุณวุฒิ และรองประธานคณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เปิดเผยว่า ในวันนี้ได้รับหนังสือแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรณีตนและพวกถูกยื่นร้องกล่าวหาว่า กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ในการทำสัญญารับทุนแผนวิจัยและสนับสนุนการป้องกันอุบัติเหตุจราจร งบประมาณ 265 ล้านบาทกับมูลนิธิรามาชิดิ โดยขัดมติคณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และการจัดซื้อเครื่องตรวจจับความเร็วเพื่อแก้ปัญหาอุบัติเหตุจราจรในราคาสูงผิดปกติ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช.พิจารณาสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะอนุกรรมการไต่สวนแล้ว เห็นว่าจากพยานหลักฐานยังรับฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามข้อกล่าวหาจึงมีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลให้ข้อกล่าวหาดตกไป

ศ.นพ.ประกิต กล่าวเพิ่มเติมว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ประชาชนกังขามาโดยตลอด 7 ปี เพราะผู้กล่าวหาเป็นถึงรองนายกรัฐมนตรีที่ผู้คนเชื่อถือเป็นคนตรงไปตรงมา จนคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พุทธศักราช 2547 ปลดตนจากตำแหน่งรองประธานคณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ฐานบกพร่องต่อหน้าที่ และยังถูกคณะกรรมการไต่สวนถึง 4 ชุด ทำให้ตนและครอบครัวได้รับความกดดันและเป็นทุกข์มาตลอด เพราะผู้คนในสังคมจำนวนมากได้พิพากษาไปแล้วว่า ตนกระทำความผิดจริง เสื่อมเสียชื่อเสียงและวงศ์ตระกูล รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งตนรอคอยผลการพิจารณาครั้งนี้ด้วยความอดทน

ตัวอย่างที่ 8²¹⁴

เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน นายกล้านรงค์ จันทิก กรรมการและโฆษกคณะกรรมการ ป.ป.ช. แถลงข่าวผลการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่า จากกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง เรื่องกล่าวหานายบุญจง วงศ์ไตรรัตน์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา ที่ดำเนินการแจกเงินสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อยและผู้ไร้ที่พึ่งโดยมิชอบ ที่บ้านพักส่วนตัวพร้อมแนบนามบัตรของตนเองโดยมิชอบนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาสำนวนไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะอนุกรรมการไต่สวนพบว่าจากการไต่สวนข้อเท็จจริงไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่านายบุญจงใช้อำนาจในตำแหน่ง

²¹³ MCOT เว็บไซต์ที่วิจัยถอดเขียน. (2554). “นพ.ประกิต” โฉมออก ป.ป.ช.ชี้ไม่มีมูลผิดทุจริตขณะเป็นรองประธานบอร์ด สสส. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2555, จาก

http://www.mcot.net/cfcustom/cache_page/225164.html

²¹⁴ Sanook News. (2552). ป.ป.ช.ชี้ไม่มีมูล. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2555, จาก <http://news.sanook.com/843953/>

หน้าที่ของตนโดยมิชอบ ข่มขืนใจหรืออุ้งใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใด นำเงินสงเคราะห์ดังกล่าวมา
มอบให้ แก่นายบุญจงและภรรยาดำเนินการแจกจ่ายให้แก่ผู้มีรายได้น้อย และผู้ไร้ที่พึ่ง หรือปฏิบัติ
หน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามคำกล่าวหา
ดังนั้นจึงมีมติให้ข้อกล่าวหานี้ตกไป เนื่องจากข้อกล่าวหาไม่มีมูล

**กรณีอัยการสูงสุดมีคำสั่งฟ้องหรือมีคำสั่งไม่ฟ้องคดี
ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง²¹⁵**

อัยการสูงสุดเป็นผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พุทธศักราช 2542 มาตรา 23 (1)

บทบาทของอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พุทธศักราช 2542 เป็นเสมือนตัวกลางระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยก่อนฟ้องอัยการสูงสุดไม่มีอำนาจสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องเหมือนอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พุทธศักราช 2542 ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าเรื่องที่ส่งไปให้อัยการสูงสุดฟ้องนั้นยังมีข้อที่ไม่สมบูรณ์ และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กับอัยการสูงสุดตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่พิจารณาพยานหลักฐานที่ไม่สมบูรณ์และรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์แล้วส่งอัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อศาล คณะทำงานตาม มาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พุทธศักราช 2542 นี้ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสิบสี่วันนับแต่วันได้รับแจ้งข้อไม่สมบูรณ์ คณะทำงานนี้จะประกอบด้วยผู้แทนของแต่ละฝ่ายจำนวนฝ่ายละเท่ากันเป็นคณะทำงาน ให้สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ

แต่อัยการสูงสุดยังมีอำนาจยับยั้งและขอต่อรองว่าพยานหลักฐานที่คณะทำงานเสนอมานั้นยังมีข้อไม่สมบูรณ์อยู่ ทำนองหลักฐานไม่พอฟ้องซึ่งในกฎหมายเล็งไปใช้คำว่า “ในกรณีที่คณะทำงานไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการฟ้องคดีได้ภายในกำหนดเวลาสิบสี่วันนับแต่วันตั้งคณะทำงาน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยื่นฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทนได้” อันหมายความว่าเมื่ออัยการสูงสุดเห็นด้วยกับการไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการฟ้องคดีได้

²¹⁵ สมพร พรหมหิตาธร. (2546). การดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง. หน้า 15-17.

ซึ่งก็คืออัยการสูงสุดเห็นว่าคดีนั้นมีความพยานหลักฐานไม่เพียงพอ อัยการสูงสุดก็ไม่ฟ้องได้โดยไม่ต้องสั่งไม่ฟ้อง

ถ้าอัยการสูงสุดฟ้องคดีอาญานั้นต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พุทธศักราช 2542 กำหนดว่าศาลไม่ต้องไต่สวนมูลฟ้อง คือให้รับฟ้องไว้พิจารณาไต่สวนเลย และมาตรา 24 ยังเปิดช่องต่อไปว่า ในการฟ้องคดีอัยการสูงสุดอาจฟ้องรวมถึงข้อหาอื่นตามกฎหมายบทที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ด้วย หากเป็นการกระทำความผิดต่อกฎหมายหลายบท

ตัวอย่างคดี

“กล้านรงค์” ชี้อัยการทำคดีเลียงภาณี “หญิงอ้อ” จบเห่แถมไม่ฟ้อง “นพดล” ผิด
มาตรา 190²¹⁶

นายก้านรงค์ จันทิก ระบุ อัยการสูงสุดไม่ยื่นฎีกาคดี “พจมาน” เลียงภาณี ทำให้ทุกอย่างจบ ทั้งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.หนุนให้ฎีกา ขณะเดียวกัน ยังคงคดีฟ้อง “นพดล” ทำผิดรัฐธรรมนูญ มาตรา 190 กรณีแถลงการณ์ร่วมไทย-เขมร ดึงคำให้การพยานปากเอกเป็นปีก่อนสั่งไม่ฟ้องเตรียมเสนอให้ ป.ป.ช.ฟ้องเองเพราะความผิดสมบูรณ์แล้ว

นายก้านรงค์ จันทิก กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ในฐานะอดีตกณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐ กล่าวถึงกรณีที่อัยการสูงสุดมีความเห็นไม่ยื่นฎีกาคดี คุณหญิง พจมาน ดามาพงศ์ ณ ป้อมเพ็ชร หลีกเลียงการเสีภาณีว่าถือเป็นดุลพินิจของอัยการที่เป็นอำนาจตามกฎหมาย และการตรวจสอบว่าการใช้ดุลพินิจดังกล่าวเป็นไปโดยชอบหรือไม่ หลังจากอัยการสูงสุด มีความเห็นเช่นนี้คดีดังกล่าวก็ต้องยุติ เพราะไม่สามารถดำเนินการอะไรต่อไป เนื่องจากคดีนี้คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐได้ใช้อำนาจในฐานะเป็นพนักงานสอบสวนและดำเนินการฟ้องเอง ซึ่งได้จบขั้นตอนไปแล้ว จึงเป็นอำนาจของทางอัยการ แต่เมื่ออัยการสูงสุดสั่งไม่ยื่นฎีกาทูลอย่างก็จบ

นายก้านรงค์ กล่าวว่า ในที่ประชุมคณะกรรมการร่วมคณะกรรมการ ป.ป.ช.และอัยการ เพื่อพิจารณาในคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.มีมติฟ้องนายพจมาน ปัทมะ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่า มีเจตนากระทำความผิดกฎหมายในกรณีออกแถลงการณ์ร่วมไทย-กัมพูชา ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยว่าขัดต่อ

²¹⁶ ASTV ผู้จัดการออนไลน์. (2554). “ก้านรงค์” ชี้ อัยการทำคดีเลียงภาณี “หญิงอ้อ” จบเห่-แถมไม่ฟ้อง “นพดล” ผิด ม.190. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2555, จาก

รัฐธรรมนูญ มาตรา 190 โดยอัยการได้แจ้งต่อที่ประชุมว่ามีความเห็นสั่งไม่ฟ้องในคดีนี้ เพราะเห็นว่าการกระทำของนายนพดลไม่เข้าองค์ประกอบความผิดตามกฎหมาย

“หลังจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติได้ส่งเรื่องให้อัยการยื่นฟ้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่อัยการแจ้งกลับมาว่าควรจะมีการสอบสวนเพิ่มเติมในกรณีของนางฟรอนซ์ รุวิริแยร์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายวัฒนธรรมขององค์กรยูเนสโก ซึ่งทางคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ส่งเรื่องให้อัยการได้ดำเนินการสอบสวน เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจในการสอบสวนระหว่างประเทศ เพราะตามกฎหมายเป็นหน้าที่ของอัยการ โดยได้ส่งเรื่องไปตั้งแต่วันที่ พุทธศักราช 2553 แต่ทางอัยการเพิ่งจะนำคำให้การเป็นลายลักษณ์อักษรของ นางฟรอนซ์ มาแจ้งต่อที่ประชุมวันนี้”

นายก้านรงค์ กล่าวว่า โดยส่วนตัวเห็นว่าสาระในคำให้การดังกล่าวไม่ได้มีส่วนใดให้เกิดการเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงในทางคดี แต่เมื่ออัยการมีความเห็นไม่ฟ้อง ก็จะรายงานเรื่องนี้ต่อที่ประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. และจะเสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องเอง เพราะเห็นว่าการกระทำของ นายนพดล เข้าข่ายกระทำผิดกฎหมายสมบูรณ์แล้ว รวมถึงในที่ประชุมคงได้พิจารณากรณีอัยการสูงสุด มีความเห็นไม่ยื่นฎีกา คดีคุณหญิง พจมาน ด้วย เพราะก่อนหน้านี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติส่งเรื่องถึงอัยการสูงสุดแล้วว่าควรจะยื่นฎีกาต่อไป เพราะคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลชั้นต้น และเมื่อสองศาลมีความเห็นแย้งกันก็ควรจะยื่นฎีกาเพื่อให้คดีถึงที่สุด” นายก้านรงค์ กล่าว